

Vakıf

Gönderen Kadir Hatipoglu - Mayıs 13 2021 01:00:00

عِلْماً
عَلَّمَهُ
وَنَشَرَهُ،
وَوَلَداً
صَالِحاً
تَرَكَهُ. .
وَمُصْحَفاً
وَرَّثَهُ،
أوْ
مَسْجِداً
بَنَاهُ أوْ
بَيْتاً بْنِ
السَّبِىلِ
بَنَاهُ، أوْ
نَهَراً
أجَّرَهُ أوْ
صَدَقَةً
أخْرَجَهَا
مِنْ مَالِهِ
فِي
صِحَّتِهِ
وَحَيَاتِهِ.
يَلْحَقُهُ
مِنْ بَعْدِ
مَوْتِهِ«..نقِ
04; عن ابن المنذر
أنه قال:
إسناده حسن.
وفي الزوائد:
إسناده غريب.
ومرزوق مختلف
فيه ..وقد رواه
ابن خزيمة في
صحيحه عن محمد
بن يحيى
الذهلىّ به . Hz. Ebu Hureyre
(radiyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:
"Mü'min kişiye, hayatı iken yaptığı amel ve iyiliklerden öldükten sonra
ulaşanlar, öğretip neşrettiği bir ilim, geride bıraktığı salih bir evlad, miras
bıraktığı bir mushaf (kitap), inşa ettiği bir mesjid, yolcular için yaptırdığı bir bina, akıttığı bir
su, hayatı ve sağlıklı iken verdiği bir sadakadır. Ölümünden sonra kişiye işte
bunlar ulaşır."(küt.sitte. 72. (242) (6059))

“Dünyada senin elinde kalacak olan,yiyip-tükettiğin,giyip eskittiğin ve Allah
yolunda sadaka verib bakileştirdiğinin dışında hiçbir şey yoktur.”
خَيْرُ مَا
يُخَلِّفُ
الْرَّجُلُ

مِنْ
 بَعْدِهِ
 ثَلاثَةٌ;
 وَلَدٌ
 صَالِحٌ
 يَدْعُو
 لَهُ،
 وَصَدَقَةٌ
 تَجْرِي
 يَبْلُغُهُ
 أجْرُهََا،
 وَعِلْمٌ
 يُعْمَلُ
 بِهِ مِنْ
 بَعْدِهِ
               “Ki 
 öldügü vakit,üç sayfası hariç bütün amel defteri
 kapanır. Açik kalan amel sayfalarından biri sadaka-i cariyedir,biri insanların faydalananacağı
 bir ilimdir,üçüncüsü de kendine dua eden hayırkı
 evlattır.”[küt.sitte71. (241) (6058)] لَنْ
 تَنَالُوا
 الْبِرَّ
 حَتَّى
 تُنْفِقُوا
 مِمَّا
 تُحِبُّونَ
 وَمَا
 تُنْفِقُوا
 مِنْ شَىْءٍ
 فَاِنَّ
 اللهَ بِهِ
 عَلِيمٌ ” Sevdiklerinizden infak
 etmedikçe hayra,sevaba giremezsiniz.”[Ali İmran 92] Osmanlıda vakıf
             Dört Halife devrinde başlayan ve
 Emeviler devrinde gelişen fetihlerden sonra Müslümanların büyük bir
 iktisadî refaha kavuştukları biliniyor. Bu durum Abbasiler devrinde de gelişerek devam etti.
 Müslümanların zenginliği, yukarıda kısaca temas etti ­miz İslâm'ın yardım
 anlayışı ile birleşince vakıflarda büyük bir artış görüldü. Yüz
 binlerce insanın yararlandığı ve hemen her alanda hizmet veren vakıflar ortaya çıktı. Bu
 gelişmelere paralel olarak İslâm hukukçularının vakıf konusu ile yakından
 ilgilend­meleri, vakıf hukukunun ortaya çıktasına sebep oldu. Böylece daha
 hicrî 3. yüzyl gibi erken bir devirde Ebubekir Ahmed b. Amr el-Hassaf (Ö. 261)'ın
 Ahkâm-u'l-Evkaf i gibi vakıflarla ilgili müstakıl eserler yazılmaya başlandı. Aynca vakıf
 konusu hukuk kitaplarında ayrı bir bahis olarak incelendi. Zamanla İslâm dünyasında
 vakıflarla ilgili yüzlerce eser ortaya çıktı.
            Bütün bunlara rağmen vakıflardaki
 asıl büyük gelişme Selçulkular ve Osmanlılar devrinde yaşadı. Bu devirde
 yardımlar insanları aşarak hayvanlara kadar götürüldü.. Çok ve

çeşitli hizmet alanları düşünülerek binlerce vakıf kuruldu. Bu cümleden olarak camiler, mescitler, namazgâhlar, mektepler, medreseler, kütüphaneler, tekke
ler, zaviyeler, darülacezeler, hasta hane ve imaretler, kervansaraylar, hanlar, hamamlar, çeşme ve sebiller, su yolları, yollar, köprüler, deniz fenerleri, limanlar, kale ve istihkâmlar, spor saha ve tesisleri, mesireler gibi vakıf müesseseleri yapıldı. Bu sayılanların dışında dul kadınlar ve kimsesiz çocuklar için bakımevleri açmak, öksüz çocuklara süt anne tutmak, bayramlarda çocukları sevindirmek için top atmak, halkın alışverişte kandırılmaması için çarşı ve pazar yerlerine ölçü ve tartı aletleri koymak, evlâtlıkların, köle ve cariyelerin sahipleri tarafından ezilip hırpalanmamaları için kırıkları eşayı tazmin etmek, yoksul kızlara çeyiz hazırlamak ve düğünlerini yapmak, hapishanelerdeki mahkumlara çeşitli yardımında bulunmak, çalışamayan yaşlı ve sakat meslek ve sanat erbabı için yardım fonları kurmak, halka faydalı olan kitapları yazdırma ve parasız dağıtmak, kişi et fiyatlarının artmaması için tedbirler almak, hatim, mevlid, aşır, Buhari okutmak, yemek yedirmek, fukaraya odun, kömür almak, halka sıcak günlerde soğuk su ve şerbet dağıtmak, bunları soğutmak için kâtemin etmek, çocuklar için mesire yerleri (oyun bahçeleri) yapmak, çocuklara kitap almak, yetimlere aylık bağlamak, askeri donatmak, donanmaya yardım etmek, kişi geçit vermez dağ başlarına, vadilere sığınak yapmak, yollarda halkı rahatsız eden, üstelik sağlığa zararlı olan pislik ve balgam gibi şeylerin üstünükülle kapatmak, kiş aylarında kuşları, hasta ve garip leylekleri beslemek ve tedavi etmek, sahipsiz kedi ve köpekleri doyurmak.., gibi son derece değişik konularda kurulan vakıflara rastlamak da mümkün olmaktadır.   Osmanlılar döneminde devlet, vatandaşın canım ve malını korumak, asayışi sağlamak, sınırları korumak, devlet düzenini sağlamakla mükellefti.

Günümüz modern devlet anlayışında devlet görevlerinden sayılan eğitim, sağlık, bayındırılık, diyanet, sosyal yardım hizmetleri ise devlet görevleri arasında yer almaktadır ve bu hizmetler, şahısların kurduğu vakıflar

tarafından yürütülüyordu. Tabiatıyla bu vakıf kurumlara, gelir getiren zengin akarlar bağlanıyordu.   Kanuni devrinin ünlütarihçisi ve devlet adamı Lütfi Paşa, Asaf-Nâme adındaki eserinde, ideal bir devlet adamının gelirlerinin üçte birini harcamasını, üçte birini tasarruf etmesini, üçte birini de havır işlerine yatırması gerektiğini yazmaktadır. 18.

yüzyılda İstanbul'da bulunan ve Türk toplum hayatını çok yakından tanıyan tarihçi d'Ohsson, Türk insanının hayatıseverliğinin nedenini &lcirc;slâm dininde görerek şöyile demiştir: "Kur'an, Türkleri dünyanın bütün milletlerinin en hayır ve insan severi haline getirmiştir." d'Ohsson'dan sonra Türkiye'ye gelen yabancıların da benzer düşüncelere sahip olmaları, uzun yüzyıllar boyunca bu yardımseverlik anlayışında bir değişikliğin olmadığını qöstirmektedir.

dini,tarihi,başlıkların kuvvetlenmesine sebeb olmaktadır.
*Vakıfların en
hizmetlerinden biri de eğitim ve sağlık alanındaki teşviklerinde
*
Çeşme,sebil,sarnıç,havuz,kuyu,hamam,su
kemer,okul,câmi,çarı, kütüphane,medrese,kabristan,ha
nlar,öğrenci yurtları,spor kompleksleri yıllarca insanlara hizmet sundu.
* Darüş-şifalar,hastaneler,ücretsiz hizmet
verdiler.Gureba (Garipler),Etfal(Tıfıllar) hastanesi idi.
* Dârül-acezelerde,henüz dünyayı tanımadı bebeklerden tutun
da,iki büklüm ihtiyarlara,felçlilere ve âmalara kadar,kaderin sillesini
yemiş insanlar barındırılırdı.
* Çevre vakfı,park,bahçe,piknik alanı,ormanlar ve kabristandaki bitkilerin gübre,budama gibi
bakımlarını üstlenmişti.
*Kimsesiz olup ölenler,vakıf tarafından defnedildi.
*Bir kısım
vakıflar,gençkızların çeyiz ve evlenme masraflarını görürdü;
* Yolcuları
rahatlatma,yolda kalmış yerine ulaştırma görevi üstlenen vakıflar mevcuttu.
Yoksula,para,yiyecek,yakacak temin eden,karın doyuran,babası ölmüş yetimleri
bağrına basan,kocası ölmüş dullara sahip çikan,sakatları himâye eden
vakıflar vardı.
* Sınır güvenliği için
Tazminat,nafaka ve benzeri suçlardan cezaevine düşenlerin borçları
ödenir,tahliyeleri sağlanırı.
*Evlâtlık ve
hizmetçilerin kırdıkları kap kaçak,fondan ödenerek,insan onuru korunurdu.
* Bayramlarda çocukları,giydiren,sevindiren
fonlar mevcuttu.
* Sınır güvenliği için
kaleler yaptıran ve giderini karşılayan fonlar mevcuttu.
* Bizimle beraber
dünyamızı paylaşan hayvanlar da unutulmadı.Câmi duvarlarına yapılan kuş evlerini
izleriz.Koca Sinan Ağırnasta yaptığı çeşmeye uzun bir yalak ilâve ederek,hayvanların
su içmesini sağlamış,çeşmenin arkasındaki araziyi de otlamaları için
vakfetmiştir.
* Sivasta ,Bursada ,diğer şehirlerde ciğerciler,sopalarına
taktıkları ciğerlerle,sokak hayvanlarını doyururlardı.Tüklerin oturduğu yerlerde,hayvanlar
bakımlı,gürbüz,gayr-i Müslimlerin oturduğu mahâllelerde hayvanlar
cılızdı.Hayvanların kış aylarında açkalmamaları için tedbirler alınır,tedavileri
baytarlarca ücretsiz yapılmırı.
* Kadir HATİPOĞLU Kazım Karabekir Merkez Camii
İmam Hatibi Bağcılar/İstanbul Bu vaaz çeşitli makale ve kitaplardan derlemedir.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)